

Metsätieteellinen seura 90 vuotta

Matti Leikola ja Jari Liski

Suomen Metsätieteellinen Seura perustettiin huhtikuun 29. päivänä vuonna 1909, vain vajaa vuosi sen jälkeen, kun korkein metsätieteellinen opetus oli siirretty Evon metsäopistosta keisarilliseen Aleksanterin-yliopistoon. Seuran perustamisella oli epäilemättä selvä sosiaalinen tilaus; se yhdisti luontevasti piiriinsä kaikki metsäntutkimuksen parissa työskentelevät yliopiston opettajat ja alan harrastajat.

Välitön sysäys uuden seuran perustamiseen tuli kuitenkin toisaalta. Muutama vuosi aikaisemmin Mustialasta Helsinkiin siirtyneiden maatalouden tutkijoiden piirissä oli herännyt ajatus perustaa erityinen maataloustieteellinen akatemia Ruotsissa ja vuodesta 1813 saakka toimineen Kuninkaallisen Maatalousakatemia esimerkin mukaisesti. Suomalainen Tiedekatemia oli perustettu vain vuosi sitten; miksi ei nyt olisi maataloustieteellisen akatemian perustamisen aika. Suunnitelma kuitenkin raukesi. Nuori metsänhoitotieteen professori A. K. Cajander kutsui yllättäen koolle uuden metsätieteellisen seuran perustavan kokouksen. Metsähallituksen ylijohtaja P. W. Hannikainen valittiin seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi, mutta seuran toiminta pyöri sen sihteerin, Cajanderin varassa. Maataloustutkijat huomasivat pian parhaimmaksi luopua yhteisen akatemian perustamishankkeesta, ja he perustivat oman tieteellisen seuransa seitsemän kuukautta myöhemmin, joulukuussa 1909. Molempien seurojen alkutaival sujui samanlaisissa merkeissä. Yhteistä oli jäsenkunnan niukkuus, innokas pyrkimys oman tieteenalan edistämiseen sekä krooninen rahapula, joka tuntui etenkin seurojen julkaisutoiminnassa. Eteenpäin silti jatkettiin, mutta ilman suurempaa keskinäistä kanssakäymistä. Korkein maatalous- ja metsäopetus olivat ehtineet kehittyä puoli vuosisataa täysin erillään toisistaan. Tätä eroa lisäsi metsätieteiden piirissä omaksuttu vanha saksalainen traditio, jonka mukaan metsätalous tuli vastakin erottaa maataloudesta omaksi itsenäiseksi toiminnakseen.

Metsätyypit aloittivat julkaisutoiminnan

Jo Suomen Metsätieteellisen Seuran perustavassa kokouksessa oli rohkeasti ilmoitettu, että seuran sarjoissa painetaan ensimmäinen tutkimus: Cajanderin metsätyyppejä käsittelevä perusteos *Ueber Waldtypen*. Työ julkaistiin kuitenkin Suomen Maantieteellisen Seuran *Fennia*-sarjassa. Neljä vuotta myöhemmin 1913 se varustettiin uudella kansilehdellä ja julkaistiin uudestaan, kun seuran oma julkaisusarja *Acta Forestalia Fennica* aloitettiin. Ensimmäisen maailmansodan syttyminen aiheutti nuorelle seuralle uusia hankaluuksia. Senaatin kirjepainossa ei enää saanut painattaa saksankielisiä julkaisuja, eikä seuralla ollut varaa siirtyä käyttämään yksityisiä kirjapainoja. Vasta sodan jälkeen Actojen painatus pääsi uudelleen käyntiin, ja seura lähetti ensimmäiset painotuotteensa ulkomaille. Uusia Actan niteitä ilmestyi kiivasta vauhtia: kolmesta kuuteen nidettä vuodessa. Pian valtioneuvosto kuitenkin peruutti tieteellisille seuroille myönnetty ilmaiset painatusluvut, ja *Acta Forestalia Fennican* niteiden luku jäi 1920-luvun loppuvuosina tuntuvasti aikaisempien vuosien määristä. Toisaalta julkaisutoiminnan elpymistä enteili päätös ryhtyä julkaisemaan uutta metsätieteellistä sarjaa *Silva Fennica* vuonna 1926. *Silva Fennicassa* oli aluksi tarkoitus julkaista sellaisia kirjoituksia, jotka eivät olleet varsinaisia tieteellisiä tutkimusraportteja, mutta joilla silti katsottiin olevan yleistä mielenkiintoa. Niinpä ensimmäiset kolme nidettä sisälsivät luonnonsuojelu- ja suojametsäalueista annettuja lausuntoja ja kuvauksia. Tavaksi tuli, että tutkijanuraansa aloittelevat nuoret saivat kokeilla kykyjään aluksi Silvan palstoilla. "Alokastutkimukset" oli kuvaava, vaikkakaan ei kovin mairitteleva luonnehdinta *Silva Fennicassa* painoasun saaneista tutkimusraporteista. Sotavuosien 1939–45 tuoman laman jälkeen Suomen Metsätieteellisen Seuran julkaisut paisuivat monistasivuisiksi niteiksi, joiden ajankohtaisuutta häittäsi julkaisemisen pitkä aikaviive. Niinpä vuonna 1967 päätettiin muuttaa *Silva Fennica* säännöllisesti neljä kertaa vuodessa ilmestyväksi tieteelliseksi aikakauslehdiksi. 1980-luvun lopussa Suomen Metsätieteellinen Seura ja Metsäntutkimuslaitos yhdistivät julkaisutoimintaansa ja alkoivat

julkaista yhdessä kolmea metsätieteellistä julkaisusarjaa. *Acta Forestalia Fennica* ja *Silva Fennica* ovat nykyään kansainvälisiä englanninkielisiä julkaisusarjoja, joilla on kansainvälinen korkeatasoinen toimituskunta. *Acta Forestalia Fennica* on monografiasarja, jota julkaistaan muutama numero vuodessa. *Silva Fennicassa* julkaistaan lyhyempiä tutkimusartikkeleita, ja se ilmestyy säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Metsätieteen aikakauskirjassa julkaistaan tieteellisiä artikkeleita, katsauksia ja jopa polemiikkia kotimaisilla kielillä. Vuoden 1998 alusta lähtien *Silva Fennica* alkoi ilmestyä myös internetin kautta kaikkialta maailmasta luettavana sähköisenä versiona. Sellaisena se on yksi ensimmäisistä metsätieteellisistä julkaisusarjoista maailmassa. Julkaisutoiminta on muuttunut melkoisesti 90 vuodessa sitten *Ueber Waldtypen* -tutkimuksen julkaisemisen.

Metsäluonnon salat julki kokouksissa

Suomen Metsätieteellinen Seura otti säännölliset kuukausikokoukset ja niissä pidetyt esitelmät alkaen keskeiseksi toimintamuodokseen. Alkuvuosikymmeninä esitelmät oli tapana julkaista jälkikäteen seuran Actoissa, mikä tietenkin korosti niiden arvoa. Osanotto seuran kokouksiin oli keskimäärin vilkasta. Vasta 1970-luvulla alkoi ilmetä eräänlaista väsymistä kuukausikokouksiin, vaikka niiden yleisömäärä ei juuri vähentynytkään.

Kokousten metsätieteelliset esitelmät käsittelivät yleensä kulloinkin ajankohtaisia metsäbiologisia tutkimusaiheita, jos kohta metsäpoliittisia esitelmiä oli niitäkin runsaasti. Joskus joku esitelmä on kerännyt poikkeuksellisen runsaasti utelaita kuulijoita. Kun esimerkiksi professori V. T. Aaltonen helmikuussa 1950 esitelmöi maasäteilystä puiden kasvutekijänä, tilaisuus houkutteli paikalle yli 100 kuulijaa ja antoi aiheen 17 puheenvuoroon. Keskustelutilaisuutta professori Erkki Lähteen markkinoimasta "jatkuvaasta kasvatuksesta" tammikuussa 1984 saapui kuulemaan 175 asiasta kiinnostunutta.

Jäsenkokousten lisäksi Suomen Metsätieteellinen Seura on järjestänyt 1960-luvulta alkaen erilaisia teemapäiviä, jolloin tiettyyn ajankohtaiseen aihepiiriin on voitu paneutua perusteellisesti. Esimerkiksi vuonna 1977 järjestettiin Hanasaareissa metsätieteen ja käytännön yhteistyötä pohtiva seminaari. Useana vuonna seura on järjestänyt Metsätieteen päiviä, joiden aikana jäsenkunnalla ja muilla metsäntutkimuksesta kiinnostuneilla on mahdollisuus tutustua tutkimuksen uusimpiin tuloksiin ja vaihtaa niiden pohjalta ajatuksia. Metsätieteen päivästä on tullut suosittu tapahtuma; viime vuonna Tieteiden talossa järjestetty päivä keräsi lähes 200 osallistujaa.

Erittäin merkittävä on ollut Suomen Metsätieteellisen Seuran työ tutkimustoiminnan koordinoiminn ja suunnittelun hyväksi. Perusteellinen suunnitelma "Suomen metsäntutkimus ja sen kehittäminen" valmistui vuonna 1967. Seura palasi metsäntutkimuksen olennaisten ongelmien ja tarpeiden kartoitukseen uudelleen viisitoista vuotta myöhemmin. "Suomen metsäntutkimuksen kehittämisohjelma" hyväksyttiin ja painettiin 1984.

Entä nyt

Suomen Metsätieteellisen Seuran perustanut 12 miehen joukko on 90 vuodessa kasvanut yli 500 metsäntutkijan ja muun metsäntutkimuksesta kiinnostuneen miehen ja naisen jäsenkunnaksi. Vaikka paljon on muuttunut, yksi asia on niin kuin ennenkin. Seuran jäsenkunnan käsissä on yhä koko suomalainen metsäntutkimustieto ja -taito.

Säilyttääkseen asemansa suomalaisten metsäntutkijoiden keskuudessa seura on viime vuosina arvioinut toimintaansa kriittisesti ja pyrkinyt muuttamaan sitä nykyajan vaatimusten ja jäsentensä toiveiden mukaiseksi. Aikaisemmin hyvin keskeisiä kuukausikokouksia esitelmineen ei enää juuri järjestetä, vaan esitelmiä pidetään suuremmissa teematilaisuuksissa. Nuorten metsäntutkijoiden toiveet on pyritty huomioimaan aivan erityisesti, ja heitä onkin saatu osallistumaan seuran toimintaan viime aikoina yhä enemmän. Julkaisutoimintaa pidetään yhtenä seuran tärkeimmistä toimintamuodoista, ja sen kehittämiseen on panostettu paljon.

Suomen Metsätieteellinen Seura voi vuosituhaten vaihteessa hyvin. Se voi hyvin jatkossakin, kunhan ponnistaa perinteistään ja toimii kuten perustajansakin: seuraa ennakkoluulottomasti ja rohkeasti aikaansa.

Kirjoittajista Matti Leikola on metsänhoitotieteen emeritus professori Helsingin yliopistossa ja Jari Liski Suomen

